

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház).
hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre 32 korona.
Félévre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Hogy hónapra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adtnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ES TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:
Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.
—
Egy négyezredöntvényért — hirdetés ár
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.
—
Reklam sora 2 korona.
—
Hivatalos közlemények sora 5 kor
—
Nyitlári cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.

Politikai hírek.

Budapest, ápr. 18.

A képviselőházban egyre foly a sok millió megszavazása.

A kormánypárt szinte széjeleg a szavazás nagy munkájában, a melyet mint egy gép, pontosan és hűségesen teljesít, valahányszor csak Tisza kívánja.

A függetlenségi párt végre kezd ébredni. Legutóbbi értekezletén mindenki, a ki csak felszólalt, hangzottatta a legerősebb ellenzéki akció szükségességét, mert arra van ok bőven.

A civilistára s a katonai alapítványi helyekre vonatkozó törvényjavaslatokat tárgyalta és ezek a kérdések váltották ki az emberek lelkeiből az indulatokat és választóiknak tett fogadalmakat.

A Burg telhetetlensége és cinizmus, amellyel a végig sértett nemzet a királyi udvartartásra szánt összeg felemelését erőszakolja, sorompóba szőlította az elpihent ellenzéket.

Kezdődik tehát a képviselőházban újra az élet; az érdekes és izgalmas viták ideje.

A jövő évi közös költségvetést megállapító közös miniszteri tanácskozások folynak Budavárában. A tanácskozásokról semmiféle érdemleges értesítést nem adnak ki, csupán annyit, hogy annak ezidőszerint a közös költségvetés megállapításánál más tárgya nincs. A kereskedelmi szerződések tárgyalására majd csak később kerül a sor s valószínűleg Bécsben. Hogy az új ágyukra, torpedónaszádokra s egyéb rendkívülinek nevezett, de általánosan később rendszeresített kiadásokról mily összegben állapodott meg a közös minisztertanács, azt majd a delegációk elé terjesztendő költségvetési előirányzatból tudjuk meg pontosan. Addig várakozunk, azután pedig fizessünk.

A Szederkényi-párt e hét elején tartja meg értekezletét, a melyen a civilista felemeléséről és a katonai alapítványokról szóló törvényjavaslatokat tárgyalják. A párt a civilista ellen a Kossuth-párttal együttes akciót akar indítani.

Tudvalevő, hogy gróf Tisza István miniszterelnök egy bizottsági tárgyalás alkalmával kitért az elől a nagyfentosság kérdéséről, hogy az ország 1867. évi december 21-iki törvény 14. szakaszának alapján megköthető Magyarország a vám- és kereskedelmi szerződést Ausztriával? Báró Bánffy Dező volt miniszterelnök most kárhoztatja Tiszát e habozásról és egy egész cikkben nyilatkozik a kérdésről. Álláspontja a következő:

Nem volna-e lehetséges, nem volna-e törvény szerint megengedhető Magyarország és Ausztria között a gazdasági közösség fentartása érdekében, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség osztrák részről a 14-ik szakasz alapján kötéssék meg?

Az én nézetem szerint ennek lehetősége ki van zárva. Teljesen ki van zárva egyfelől az 1867. évi XII. magyar törvény 61. §-a által, miután ezen szakasz értelmében a kormányok által folytatott alkudozások és megállapodások alapján a két állam miniszteriumai által készített szövetségi részletes javaslat külön-külön terjesztendő az illető országgyűlés elé és azután a két országgyűlés megállapodásai terjesztendők a felső és alsóházaknak.

A magyar törvény ezen rendelkezése határozottan megállapítja az előírt módozatot és mindenek fölött azt, hogy a két kormány között létrejött egyezség az országgyűlés elé terjesztendő és azok megállapodásai jöhetnek csak szentesítés alá. A vám- és kereskedelmi szövetségnek létrehozatala minden más előírt módozatot határozottan és tételesen kizár.

A háboru.

Togo jelentése.

Port-Arthur elfoglalása.

Kína mozgósít.

Hadihajók vásárlása.

Togo jelentése.

Ma végre megérkezett Togo admirális hivatalos jelentése is a „Petropavlovsk” katasztrófájáról. Ez a jelentés röviden, lapidárisan elmondja, hogy a katasztrófa előtt való és a sötétség leple alatt japáni hadihajók egészen közel fekköztek a port-arturi kikötő bejárásához s ott aknákat raktak le. Egy aknára szaladt rá a „Petropavlovsk”, az okozta a pusztulását.

Port-Arthur elfoglalása.

Berlinben, mint onnan jelentik nekünk, ma elterjedt az a hír, hogy a japánok elfoglalták Port-Arthurt. Ez a hír azonban ma még kétségtelenül korai, de csakis korai, mert a legújabb japáni sikerek után körülbelül bizonyosra vehető, hogy az orosz hadi kikötő, megsemmisült hajóhadával s detronizált helyőrségével nem sokára csakmányul fog esni a japánoknak, a kik csaknem naponta megújítják támadásaikat ellene.

A szárazföldi harcztérrel ma az a hír érkezett, hogy a Jalu mentén 200.000 orosz van összpontosítva a japáni támadás visszaverésére.

Kína mozgósít.

Pétvárv, április 16.

Ideérkezett hírek szerint Kína mozgósít és bebizonyosodott, hogy a kínai kormány nem törődik a semlegességgel. A legkiválóbb kínai tábornokok elhagyták Pekinget és rendeltetési helyükre utaztak. Az északi hadsereg főparancsnoka, Ma tábornok titokban kocsin ment el Pekingből és a nagy falhoz sietett. A kormány csapatokat küldött Mongolországba és azok megérkeztek Kal-ganba, Oroszországban a kínai mozgósítás nagy igazgatottságot keltett és Szentpétvárvot is érthető felháborodást támasztott a kínai kormány eljárása.

Gyászintenzitelet.

Bécs, ápr. 16.

Az orosz nagykövetség templomában ma délelőtt 11 órakor gyászintenzitelet volt Makarovért és a Petropavlovsk áldozataitért. Az istentiszteleten gróf Kapnist orosz nagykövet vezetésével megjelent a nagykövetség egész személyzete és az orosz kolónia.

Oroszország a hacztéri tudósítók ellen.

London, ápr. 16.

Az orosz kormány értesítette Angolország és az Egyesült-Államok kormányait, hogy azokat a harcztéri tudósítókat, a kik gőzhajón járnak és dróttalan táviratokat használnak, kémeknek fogja tekinteni, főbe löveti és hajóikat elsüllyeszti. A Times tiltakozást jelentett be a hírlaptudósítók iránti megsértése ellen. Az amerikai kormány lépéseket tett az orosz nagykövet útján, hogy a jegyzék visszavonassék.

Hadihajók vásárlása.

Berlin, ápr. 16.

Gróf Bülow birodalmi kancellár kijelentette tegnap, hogy a Bismarck herceg nevű német gőzös eladása Oroszország számára nem sérti a népgótot; a japán kormány is vásárolhat hajót Németországban. Egy berlini lap jelentette, hogy az angol kormány eltiltotta egy angol gőzös eladását Japán részére. Mint most az illető lappal hivatalos helyről közlik, azelőtt Angliából több hajót vásárolt a japán kormány és az angol kormány ez ellen nem tett kifogást. Ezáltal azért tiltotta el az angol kormány egy brit gőzös eladását Japán részére, mert a kérdéses hajót az angol flotta számára akarja megszerezni.

LEVELEK.

Vizaknai hírek.

1. A helyi m. kir. állami sós-gyógyfürdőnek az államkincsar általi fejlesztése, hogy mily hatást eszközöl egy év alatt is Vizakna város építkezése és szépülésére, mutatja, az hogy az ösztöl fogva a fürdő szomszédságában levő legközelebbi két utcájában 16 új házról több emelettel, 51 szobával. Minek folytán az idei fürdő-szezon alatt a vendégek egyrésze nem lesz kényszerült Nagyszében fogadni szállást és onnan jönni ki a fürdőre. Az építkezések közül 2 magyar, 1 szász

hagyják a harczt, a mi pedig nem valószínű.

Van egy fontos tényező az orosz-japán háborúban, a mit méltányolunk kellene és ez Németország magatartása. Németország Oroszországnak a legerősebb horgonya, vagy is legutolsó biztosítéka. Én abban a meggyőződésben vagyok, hogy a háború befekése után kiderül, hogy a japánok szilárd talajon állnak, egy tökéletes értelmi szolgálat áll rendelkezésükre; hogy minden szükséges tudóstírat a chinaik utján nyernek, meg mindenben az orosz ide-oda káposda képtelenek információit nyerni és hogy a chinaik, megtanulják, hogy kell nemzetiségi hadsereget szerezni; végre következménye lesz a háborúnak, hogy ha még rosszul is végződik a japánra nézve, hogy a chinaik nemzeti önértékét és büszkeségét nagy mértékben emeli és jövőre igyekezni fognak határait az orosz támadás ellen megvédelmezni.

Én azt hiszem — végzi felolvasását — Bigelow ur, hogy elől az idő, a mikor az angol nyelvet beszélő népek a világ négy szegletén egyesülnek a végett, hogy a hadakozást végleg megszüntessék. De még ma mi háború estéjén állunk Németországgal, nem egyéb okból, mint azért, hogy mi nem tudjuk olvasni az ók lapjaikat és hogy ók hasonlóan nem tudják olvasni a miénket.

Kovács János.

A szép ikrek.

A Lady Vale szerzőjétől.

Fordította: Amica.

(40.) (Folytatás.)
Azon este Linda kiküldte a szobaleányát mielőtt a lefekvéshez elkészült volna, és midőn egyedül volt egy dobozból számos papiros csomagot vett ki, melyeken látszott, hogy különböző időkben gondatlanul voltak

és 13 román. A fürdőknél s a parkban is több szépítés és korszerű újítás történt, amik kedvesen lepik meg a fürdőre jövő vendégeket.

2. Tegnap (ápr. 16-án) Koppány József nevű nem szegény polgár ember, a mint beszéltek, miután illetékes egyén neki megmondta, hogy betegségéből ki nem gyógyítható, végrendeletet, az urvasorával élt s nejét egy kis időre a szomszédságba küldött és ez alatt a csúriben magát felakasztotta.

3. Nehány nappal ezelőtt egy alamori ember 2 tulok eladott, mit meglátván több vizaknai oláh ficsor, midőn hazaindult, elébe kerekedtek, a földre leverték, száját földdel betömtek s pénze keresésébe fogtak. De az egymással küzködés alatt emberek közeledtek, mire a ficsorok kerekét oldottak. Leírhatatlan az a garázdálkodás, a miket ezek művelnek igen sok tekintetben.

4. Ismét, adó végeti becslés alkalmával Zöldy József nevű városloga megbízatását híven teljesítvén, e miatt 2 oláh legény este megtámadta, fülét levágta s fejét úgy összerontották, hogy ennek következtében rövid idő alatt elhalt, a ki Vizakna városának legértelmesebb s leghasználhatóbb szolgája volt. Mellékfoglalkozása Veray János-féle költemények létrehozása, mindenféle czírábnál czírább szavak összeférezéséből készített tősztok mondása is volt névnapok s egyes ünnepélyek alkalmával.

B. E.

Válasz.

Marosujvárv, április 15.

„A marosujvárv bányatanácsosai állás” című név nélküli levélre, mely az „Ellenzék” 82-ik számában felelő év április hó 12-én látott napvilágot s a mely az általam írt levélre mintegy javításoképen jelent meg, talán felesleges lenne reflektálnom, mert hiszen névtelen levélre nem sokat ad az ember; de mert olyan dolgok soroltatnak fel abban, melyek magukon hordják az író tájékozatlanságát, szükségesnek tartom bővebben hozzászólni.

Czikkiró első sorban új, modern fürdőt kíván leendő bányatanácsostól, mert hát szerinte a mostani fürdő nem felel meg a magasabb igényeknek s ebben a mostani bányatanácsos quasi nem csinált semmit.

Ezen, így oda vetett dolgot sok, tájékozatlan ember elhiszi és hitelt ad cikkirónak; de a figyelmes szemlélő és a dolgokkal jobban ismerős, csak mosolyog.

Avagy nem tudja cikkiró, hogy éppen a mostani bányatanácsos volt az, ki főnöksége első éveiben ujttatta át a fürdőt; felszavát azt külön női és férfi osztályra, mert hiszen az előtt ez nem volt meg. A nők csak reggel 6-tól délelőtt 11-ig, — a férfiak 11-órától délután 6-ig fürdöhettek.

Hogy a fürdő teljesen kiépítették s az mintegy világ fürdővé téssék, arra nézve is megtette a lépéseket. Hiszen emlékezhetnek sokan, hogy évekkel ezelőtt a magas kormány Sárosvármegyében, egy nagyobb szerű sós-gyógyfürdőt akart építeni, de hát bizonyos akadályok miatt nem létesülhetett.

A jelenlegi bányatanácsos ezen fürdőre vonatkozó adatokat kérte el Sárosvármegye alispánjától; azokat — helybeli körülmények és viszonyok figyelembe vételével — részletesen felhasználta azon nagyobb szerű tervben és költségvetésben, melyet az országos balneológiai egyesület 1899 évi fürdő könyvében dícsérettel tüntetett ki s a melynek költségvetése 460 ezer forintnyi összegnek felelt meg. Ugyan ezt a tervet

összegezte. Leült a szőnyegre néhány csomaggal előtte, és gyorsan rendezte azokat, mindegyiket átnézte, és nagy részét a kandelabó tüzehelyére dobta, ezeket meggyújtotta, és aztán a lángot az értéktelen papirosokkal folytonosan táplálta.

— Vajjon meg fogom lelmi valaha? Vajjon meg fogom lelmi vala? — Meg kell hogy találjam! — Mindenki azt mondja, hogy tulajdonosának az egy vagyont fog adni. Varcoe Kland tudhatja. Ő maga is foglalkozik a tudományos buvárlatokkal, és miért oly nyugtalan, oly aggályos? Ő igyekszik kiváncsiságát leplezni; de az mindazon által ott van, és nem tudja elrejtetni. Oh, meg kell azt találnom, és gazdaggá lennem, és hatalmasná! Akkor a férjhezmenetel fellett azt tehetném, ami nekem tetszik; és azt választanám akit szeretnék!

Egy kevés időre félbeagyta a munkáját és csendesénült a lobogó lányokat nézve. — Mi a valódi kívánságom? Mi az a mivel igazán törődöm? Tudom-e, hogy mi a szerelem? Geoffreyel szivesen vagyok. Van valami az ő ereje, higgadsága, jószága és méltóságában, a mi nekem tetszik. Azt kívánom, hogy szeressen — majdnem azt kívánom, hogy szerelmes legyen belém. De, kíváncsi-e felesleges lenni? Nem unnam-e meg ugyanazon tulajdonságait, melyek most vonzanak? Ugy érzem, mintha megunnam.

És itt van lord Lowkood — ő mindazokat megadhatná nekem, a mire vágyam van és ő kedves, megnyerő egyéniség; de a szívem sohasem dobog gyorsabban akár mit mond, vagy tesz és néha unom. Nem; az egyedüli férfi, kinek hatása van reám, Varcoe Kland és tőle egy kissé félek, de azért szeretném őt meghódítani; és akarom — akarom őt a lábaimnál látni! Lehet, hogy tüzzel fogok játszani. Néha azt gondolom, hogy ő szerelmessé akar engem tenni magába, akár szeret engem, vagy nem. De rang, vagy uradalmi birtok nélkül nem fogok férjhezmenni. Nekem a szerelemnél többre van szükségem! Mi a szerelem? Nem tudom meg-

1902 évben dr. Riegler Gusztáv kolozsvári egyetemi rendes tanár szintén dícsérettel említi meg.

Hogy mindezek keresztül vitele elmaradt, azt hiszem nem a jelenlegi főbánya tanácsoson mult. A fürdő nem a főbányatanácsos patriuma, melylyel tetszése szerint rendelkezhetik; ő csak a rendelkezése alatt álló eszközökkel járulhat ezen fürdő nagyobbitásához és újításához; lehetetlen dolgot senkifől sem lehet kívánni. Kritizálni könyvű, de alkotni, az már más rubrikába tartozik.

Hatása körében mindent megtett, s hogy valjon a leendő bányatanácsos létesítheti fogja e cikkiró óhaját — az a jövő zenéje.

Második óhajja kincstári vendéglő újja alakítása, illetve felépítése.

Nóhát ez nemcsak cikkirónak, hanem édes mindnyájunknak, sőt azt hiszem a főbányatanácsosnak is igen erős óhajja volt. és e tekintetben nyugodt lehet cikkiró, mert ez a dolog már dűlőre jutott. Huszonegyezer koronás költségvetését a nagyméltóságú pénzügyminiszterium elfogadta s az összeget kiutalványozta. A felépítés egy pár hó alatt meglesz. A cikkiró bányatanácsosnak legfennebb az építkezés keresztül vitele marad.

Czikkiró óhajainak „legfontosabbika” a vasut és „nagyfentosság” óhajja a telek megváltás. Vegyük ezeket is rendre; hadd lássuk, mi marad az új bányatanácsosnak ezekből és mit nem tett meg a mostani főbányatanácsos.

A vasut ügyében 1898-ban egy hosszú memorandumot szerkesztett és terjesztett fel a nagyméltóságú pénzügyminiszteriumhoz, melyben úgy a sóbányászati, mint a vidék érdekeit tartva szem előtt, megdönthetetlen okokkal tárta fel ezen vasut kiépítésének szükségességét. Ezen memorandum következménye, hogy a mult évben megtörtént a közigazgatási bejárás, a m. kir. pénzügyminiszterium e czélra már 200 ezer koronát át is számolt a kereskedelmi miniszteriumnak.

A vasut ügye bevégeztett tény, az építkezés keresztül vitele a kereskedelmi miniszterium hatáskörébe tartozik, mint a kinek erre a czélra elégséges szakembere van.

A pillanatban kaptam a legheitelesebb helyről azt az örvendetes hírt, hogy a munkálatok még e hóban megkezdik.

Ime ezt is megcsinálta a főbányatanácsos.

Nunc venio ad fortissimum rem. A telek megváltás „nagyfentosság” ügye úgy látszik legjobban bántja cikkirót, mert hát, szerinte — a felszabadított föld óriási mértékben emelte volna a község kereskedelmét virágzóvá tette volna iparát és mindez a bányakincstár hagyományos csökkönyösségén hajótörést szenvedett.

Még jó, hogy a bányakincstár a csökkönyös és nem a főbányatanácsos. Nemde cikkiró?

És itt distingváljunk. A főbánya tanácsos első sorban a bányamunkások érdekeit van hivatva istápolni, megvédeni a teljes elzúllástól, mert ha ezek könnyelműen tekeiket eladhatják, egy néhány év alatt teljesen koldusbotra jutnak, a szegénységgel pedig tudjuk együtt jár a szociálismsura való hajlam, mely eddig ismeretlen volt itt, s a melyet megbonosítani egyáltalán nem szükséges sőt bűn.

Különben a rendes havi tanácskozásokon a főbányatanácsos ezen ügyről tárgyal a banya munkásokkal s a munkások előkelőbbje, jobb módúja nem is óhajlja.

Hogy Marosujvárv, bányatelepből nagy

mondani. Ha az az érzelme, mely néha akkor fog el, midőn Varcoe Klaudval vagyok, akkor tudom, hogy nem kívánok abból többet. En uralkodni és parancsolni akarok és nem engedelmessékedni. Minden áron hatalomra és gazdagságra és sikerre kell szert tennem — igen — minden áron! A többi mehet, ha a nagy győzelemre számíthatok. Csak ezt a vagyont tudjam a kezembe kapni és meg fogom mutatni a világnak, hogy mit tudok tenni!

De, midőn végre lefeküdt, a titok még mindig nem volt megtalálva. Ha az atyja azt valaha leírta, az átnézett papirosokon nem találta nyomát.

A henleyi verseny a fellegetlen nyári ég alatt pompás volt. Linda, a ki sohasem látott ilyent, a hercege kicsi hajóján jó helyet foglalt el és a házigaadaja feltűnő figyelemmel viselkedett iránta. Ennek a társaságban az előző napon volt bemutatva és ő a lord Silverfall kisbáb hajóját ezért a fényesen díszítettérrt elhagyta. Sokaknak a tekintete volt feléje irányozva és Geoffrey, a ki Diánát vitte egy csónakban, koronként önkénytelenül Mindrá nézett, és ilyenkor a Diána szíve éles fájdalomt érzett. Mit csinált Linda — csak játszott vele? Vagy kezdte szeretni? Szinte azt kívánta, hogy az a szép leány sohase jött volna az utjokba. De elvégre is nem volt bizonyos benne, hogy Geoffrey az érdeklődésnél többet érzett-e. Ő nem volt az, a ki a szívet a tenyerén hordja. Geoffrey hirtelen vidám hangon szólított meg valakit.

— Isten hozott! Fogalmam sem volt róla, hogy te itt vagy! Mi hozott ide? Es hogy van az öcsém?

És ekkor Diána a Kourtlend szemébe nézett és úgy tetszett előtte, mintha a napfény körülte hirtelen fényesebb lett volna.

— Oh, Konrádnak nincsen semmi baja, tényleg ő nagyon jól van! Bécsbe megyek valami dologban és lehet, hogy még tovább kell mennem. De az évek ebben a szaká-

TÁRCZA.

Hinnéd-e?

Én elhiszem, hogy szánakozva nézel
Könyárba, jajba fuló bánatot;
És elhiszem, hogy néma szenvedés is
Nem egyszer könyezésg megthatott.

De, hogyha az, ki álmaít siratva
Tüppreg, mért kell tovább álmodnia,
Mig össetört szívvél dalol kacagva,
Hinnéd-e, hogy az is tragédia?

Gróf Wass György.

Japánról.

Folyó év márczius 9-én, Bostonban (É. Á. Egyesült Államok) a Hotel Vendome-ban, az Unitárius Clubban, Mr. Bigelow igen érdekes felolvasást tartott, melyet a Christian Register után alkalomszerűnek tartunk ismertetni. Az Unitárius Kör (Unitarian Club) 1882-ben alakult világi férfiakból, a czélra, hogy a Unitárius egyházak világi férfiai között a hitrokoni s barátságos viszonyt ápoljon, az összhangzatos tevékenységet fejlessze s a hitfelekezet közös érdekét előmozdítsa. Tagjainak száma 250-nél több nem lehet. Minden hónapban egy összejövetelt tart, melyre lelkeseket is megszoktak hívni. Aldórott szintén tartott felolvasást e körben 1882-ben, mint a magyar Unitáriusok képviselője.

Az említett gyűlésen jelen voltak az orosz és japán consulok is. Mr. Bigelow a távoli kelet helyzetét érdekesen ismertetette. Mr. Bigelow jól ismert haditudósító és író. Kétszer utazta körül a világot. Sokáig tartózkodott Japánban, Oroszországban és Né-

metországban. A japánokat dicsérte, s mint ideális katonákat festette le.

A japánok erejüket a tényleges harcban mutatják ki, míg az oroszok csak a lapokban és sehol máshelyt.

Japánban legnagyobb embernek Fukusimát tartja. A jelen háborúnak ő az éltető lelke. Kistermetű. Feje egy husvéti piros tojásához hasonlít.

Oroszország, a mint tudva van, az 1877-ik háborúban kimerült. A háború után vizsgálat indult meg, de a baj oly közel járt a trónhoz és a pénz oly sok kézen ment keresztül, hogy jobbnak látták felfüggeszteni a vizsgálatot. A történelem tanúsítja, hogy az oroszok mihielyt átlépik hazájok határát, tehetetlenekké válnak; fejüket vesztik. Az orosz alacsony értelmi fejlettséggel bír és az orosz tiszt a modern hadászat követelményeinek nem felel meg. Az orosz katonatiszt nem versenyez a japán katonatiszttel sem szellemileg, sem hivatása betöltésében. A japánoknak épen olyan kitűnő katonai iskolák vannak, mint az Egyesült Államoknak West-Point-ban, s west-pointi hadi tudományt Tokio-ban még tovább fejlesztik. Az oroszok még katonatisztekben is hiányt szenvednek.

A távoli kelet helyzetéhez a kulcs: a csapatok gyors szállítása. Az oroszoknak a vasutjukkal igen fontos összeköttetésük van, de az teljesen elégtelen annyi ember számára, a mennyit az oroszoknak odaszállítani és ott tartani kell. Ellenben a japánoknak megvannak a gyors szállító eszközeik, s olyan agilisak, hogy az egyik hadtestet ide, a másikat amoda állítja harcolni, a nélkül, hogy az ellenségnek tudomása volna róla. Ezt az oroszok nem tudják megtenni.

Én abban a meggyőződésben vagyok, hogy ha az oroszok folytatni akarják a háborút, hosszas időre kell hadikészületeket tenniük. Ha én most prófétai jóslattal foglalkoznám, nem tudnám elképzelni, hogy Oroszország győztesen kerüljön ki ebből a háborúból, ha csak a japánok abban nem

község lett, még nem ok arra, hogy az állam, kinek itt millióra menő vagyona van, munkáit a telkek megváltásával proletárokká tegye. Különben legyen nyugodt ciklikus, mert Marosújvár így is elegendő fejlődik s ha a vasút ki lesz építve sok minden meg fog változni.

Mint legújabb igen fontos eseményt kell még lefektetni és ez, hogy a nagyméltóságú pénzügyminisztérium a főbánya tanácsos elterjesztésére az egész székely-vilányossággal való hajóztól erővel engedélyezte berendeztetni, melyre 87 ezer koronát engedélyezett s azonkívül a főbánya hivatalát, hogy tegyen javaslatot arra nézve is, hogy a víznyomó gépeket is lehessen villanyossági erővel berendezni.

A mi az amonionai szódagyárral való ellentétes állapotot illeti, melyre ciklikus hívatkozik, igazán nem szívesen felelek. Nem pedig azért, mert sokkal inkább tiszteltem és nagyrabecsültem annak hivatalnokait, hogy sem olyan dolgok felemelítésével szereznek nekik kellemetlen pillanatokat, melyek a valóságban nem felelnek meg s a mik azt hiszem inkább csak a látszat kedvéért elég tapintatlanul hoztak fel.

A főbánya tanácsostól nyert személyes információján alapszik jellegetem, hogy a két hivatal közt semmi ellentét nincs.

Végül nem mulasztom el, hogy jelen alkalommal is a legnagyobb tisztelettel, nagybecsüléssel nem adózok a jelenlegi főbánya tanácsosnak, kinek sokoldalú munkássága önzetlensége előttem, mindig feltehetően lesz.

Jován Antal.

Az önképzőkörökről.

Ezen a czímen tartotta meg dr. Gidófalvy István már előre is sajátos modorban hirdettet felolvasását. A ref. teologia diszterme zsufolóság megtelt érdeklődő közönséggel, nemcsak „tanítóiakkal és tanhölgyekkel”, mint azt felolvasó előre óhajtott, hanem olyanokkal is, kik bár távol állanak a „tan” szorosabb értelmétől: szívesen meghallgatják egy olyan ember szavait, a kinek élete jóformán egy állandó gondolkodás tervek, munka és munka a magyar társadalom ezerféle s főként szociális és közgazdasági feladatainak irása terén.

Az egyetem, a bírói, ügyvédi, tanári karok, iskolák és intézetek kivalóságai foglaltak helyet a padosorokban, melyeket élénkítő tett a megjelent hölgyek tarka virágos táboros s üdévő a természet, karzatot megtöltő ifjúság, kik figyelemmel várták az okos bácsik fejtegetéseit — róluk, az ök testületéről, az önképzőkörökről.

Vannak emberek, kiknek az a sorsuk, hogy kemény aczélikapukat kongassanak apró kalapácsütésekkel. Némely korszakban ez is könnyebb munka. Mikor negyészáz évvel ezelőtt Luther Márton reá csapott kalapácsával a wittenbergi vártemplom ajtajára: a kippattató szikra rövid pár év alatt soha el nem alvó lángokat gyújtott föl a kereszténység hitvilágában. A XX. században nincsenek csodák. Egy trivialis ötlet szerint Krisztust ma nem feszítik meg — agyonhallgatnak. A mint hogy agyonhallgatnak mindent: nagy eseményeket, kis tragédiákat, nagy és kis emberek — egyformán. S az élet, a köztársadalmi- és családi élet halad tovább, csendesen valamire, a merre titkos irányító ujjak vezetik, a kik nem beszélnek, nem kiabálnak, nem politizálnak, hallgatnak és cselekednek.

Nem mondott újat Gidófalvy, mikor rámutatott arra a megdöbbentően szomorú képre, mely a kvalifikált, művelt magyar ifjúság erkölcsképe. Nem mondott újat, mikor hirdette, hogy 12—16 év tanulással eredménye egy önző, protekciót hajhászó divatbáb — a jobb, s erkölcsi beteg — a rosszabb esetben. Nem mondott újat abban, hogy dacára a tanrendhez, az önképzőkörök irodalmi, retorikai és historiai tulsúlyának: „ma oly kevés ember tud nálunk jól írni, hogy rosszul írni nem is szűgyen”.

Tudjuk ezeket mindnyájan, elégedetlenségünk vagyunk vele mindnyájan. És összedugott kézzel csepeljük a helytelenítés szálmáját mindnyájan.

Beteg a társadalmunk, satnya az ifjúságunk, gazdasági igaz semmik vagyunk a nagy nemzetek előtt: „igen”; nevelési rend-

ban sokkal jobb lesz Konrádnak a vidéken maradni, mint Londonba jőni. Azt kívánta, hogy lássalak titeket és az ő nevében kérelek, hogy ő érte ne változtassátok meg a terveteket. Tehát, midőn tegnap megtudtam, hogy három napig itt időztök, leszaladtam, hogy a régi jelenetet még lássam egyszer. Tudtam, hogy találkoznunk fogunk.

Rövid idő múlva Geoffrey és a barátja helyet cseréltek. Kourtland Diánával maradt a két személyre szóló csolokban és Geoffrey az egyesben, elment megnézni, hogy Franciska mit csinál.

— Olyan bizonyos, mint a végzet, hogy az a szeleburdi kis leány valami csintalanaságot követ el, ha egy félórásig magára van hagyva — mondta Geoffrey az idősebb testvér elnézésével.

Eleinte Kourtland Konrádról és többféle közönyös tárgyakról beszélt és aztán tekintetét Diánára emelve, azt mondta:

— Részben azért jöttem, hogy azt a szép Verschoyle kisasszonyt lássam. — Meg tudja nekem mutatni?

Midőn a csolnak a többiek tömege között ujt tudott csinálni a hercegi házi-hajó felé, Diána képes volt azt tenni és Kourtland felnézve, meglepetéssel kiáltott fel.

Látta őt valaha? — kérde Diána. Nemde ő szép teremtes?

— Ó nagyon szép. Nem — nem láttam őt soha; de az ő és a rokona között levő nagy hasonlóságot feltűnt előttem. Nincs szabadságomban többet mondani — ez titok; de azt gondolom, hogy Konrádról előbb vagy utóbb hallani fogok róla. — Elhallgatott és aztán elgondolkozva mondta: Nem csodálom, hogy Geoffrey szerelmes!

— Oh, őn azt gondolja? — kérde Diána majdnem aggályosan.

— Ó Konrádra és reám azt a benyomást tette; de lehet, hogy tévedünk. Maga nem gondolta ugyanazt.

(Polytatása következik.)

szerünk abstract és tudományos s végzett ifjaink nem tudnak helyesen írni: „igaz”. Igaz és igaz. S ezzel vége. A tanár visszaül katedrájára, a bíró elfoglalja székét, a tanító ültetgeti tovább is heti 30—40 órán keresztül a tudományok csiréit és mindennap füle huzza a dunát, azzal a meggyőződéssel, hogy biz’ ez helytelen, de hát — a magyar színt — mit csináljunk? Ezt a dunát cizál-gatta meg ma egy olyan ember, ki, ha többet nem, de annyit bizonyára tett életében, a mennyit irt és beszélt.

Ébredjétek, álljatok munkába! Ott a szociális, közgazdasági irány: neveljétek az életnek neveljeteiket, tanítsák meg arra, hogy miféle fán terem az altruizmus, a gazdasági törvények, az egészszépek, apólo és erősítő igazi közérzet. Szorítsátok szűkebbre az „irodalmi” műveltséget (mely úgy is minden egyéb, csak az nem. Szédő.) s a lefartag, avult forgácsok helyén építsétek fel a szellemet, melyet ápolni éppen a fennebbi értelemben metamorfált önképzőkörök vannak hivatva.

A kik jelen voltak szóltak az érdekes témához: dr. Apáthy István egyetemi rektor, dr. Schilling Lajos egyetemi tanár, Turchányi Gyula ag. ev. lelkész, Kovács Dezső, Balogh Károly gymnasiumi tanár, Szentkirályi, a kolozs-monostori gazdasági tanító, igazgatója stb. mindnyájan elismerték azt, hogy Gidófalvy kezdeményezése a leg-egészszépek gondolat, melyet ápolni, bővíteni és végrehajtani kell!

Oly kiváló tanügyi férfiak pártolása s olyan radikális ifjúság, respektive társadalmi kérdés orvoslására való tekintettel mi is reménykedve nézünk Gidófalvy akciója első csatlakozunk azokhoz, kik az ügy további vizsgálatára, közelebbi módzatának, megvalósítási lehetőségének felmutatására kérték fel dr. Gidófalvy Istvánt.

b. e.

SZÍNHÁZ.

Az attaché — Meilhach négy felvonásos vígjátékában fejteke a vendégszerelvést Csillag Teréz. A színház zsufolóság megtelt s még a hátsó támlásszékekben is előkelő hölgyek ültek. Az előadás gondos, ügyes volt. Lelke természetesen Csillag Teréz, a szépséges asszony, ki özvegy Palmer báróné elegáns alakját felejtethetetlenül széppé, bájosá és minden ízében eredetivé tette. Első felvonás végén két nagy virágbokrotát nyújtottak fel neki s több ízben szólították lámpák elő. Friss kedvel, vídamsággal adta a követési attaché Meiyeri. Igazi nagy művészi produktum volt a játék, amit az elismerés ösztöne ujonjasával kell, hogy köszöntsön a kritika. Kedves, igaz hang, érzelmi báróné Csige Böske, Szegő finom nagy követ, Tompa értelmes Estillak, elegáns Sneiderbarát Kassai, helyen voltak Bérzi, Nagy Imre, Mátrai és Mészáros. Vasárnap délután a Betyár kendője ment telt ház előtt. Az előadás jó volt. Sok tapsot arattak a népszimű fő alakjai. Este már kevesebb érdeklődés kísérte a Denevér előadását.

Hercegy Ferenc legújabb darabja. Bizánc a czime Hercegy Ferenc új történeti dráájának, amelynek bemutatás előadására most készül a budapesti Nemzeti Színház művész-személyzete. Az ujdonsághól már teljes erővel folynak a színpadi próbák s az igazgatóság már a bemutatás előadás napját is megállapíthatta. Ez a hét péntekjén, e hónap 22-ikén lesz. Hercegy új művében a keletrómai császárság utolsó napjait, Bizánc török kézre jutását dolgozta fel drámba. Hőse Paleolog Konstantin, az utolsó bizánci császár. Bizánc kiállítására különös gondot fordít az igazgatóság. Teljesen új díszletek és ragyogó, korhó jelmezek készülnek hozzá. Kémény rajzai után.

L. Komáromi Mariska. L. Komáromi Mariska, a Népszínház és a Magyar-színház volt művésznője, aki hosszabb ideje a színpadtól visszavonult, élt, a budapesti Király-színház igazgatósága a színház tagjává szerződtette.

Couisset ur. a mult héten sikerrel fölelevenített francia vígjáték, holnap páros számú bérleti előadásban kerül színpadra.

A modell. Soupe rég nem adott operettje szombaton új betanulással kerül színpadra a cimszerepben Károlyi Leonával. Az operette több szerepét: Kassai, Kalmár, Nagy Imre, Fehér Olga és Váradié játsszák.

Pry Pál, a kitűnő angol bohózat. melyet 1897. óta nem adtak, csütörtökön kerül színpadra. Megyéri, Kassai, Deszéri, Szegő, Mészáros, Nagy Imre, Csige Böske, Laackó Aranka és Gál Janka lesznek a bohózat főszereplői.

Ujdonságok. Az évad még hátra levő másfél hónapjában több ujdonság fog színpadra kerülni. Beyerlein nagy híré katonai drámája, a „Takarodó”, továbbá Széchi Ferenc nagyszerű vígjátéka „Utazás az özevgyeség felé” Farkas Ödön operája „Balassa Bálint”, a melyre már szorgalmasan készül az énekes személyzet és Rajna Czobor új operettje a: „Hajduk hadnagya”.

Heti műsor:

Kedd: Couisset ur.
Szerda: Aranyvirág.
Csütörtök: Pry Pál.
Péntek: A vándorlegény.
Szombat: A modell.
Vasárnap d. u.: Tudós nők.
este: A modell.

A Mária Dorothea

Egylet közgyűlése.

Kolozsvár, ápr. 18.

Szombaton délután 5 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlést a Mária Dorothea Egylet az állami tanítónő képző-intézet dísztermében. A tagok igen szép számban jelentek meg, ami határozatlan bizonyítja az érdeklődést, melylyel a derék egylet iránt viseltetnek. Ott voltak:

Kozmáné, Somodiné, Pisztórné, Engel Gáborné, Kis Sándorné, Kovács Dezsőné, Strohofer Istvánné, Petrány József, Barta Istvánné, Mária Jánosné, Acháts Jánosné, Némethy Lenke, László Róza, Imre Gergelyné, Schwarzel Adel, Mohi Ida, Iszlay Margit, Oberli Vilma, Kriza Ilona, Kovács Irén, Mészáros Róza, Binder Laura, Márton Ilona, Imre Irén, Méray Irén, May Emilia, Szántó Jolán, Fiala Paula,

Csipek Ilona, Orbay Mariska, br. Mansberg Sándor, Turosányi Gyula, Réti János stb. Az int. IV. éves növendékei.

A gyűlést pontban öt órakor nyitotta meg az egylet nagy tevékenységű elnöke Heinrich Józsa áll. képezési igazgató a következő tartalmat, a kör egész évi munkásságát teljesen felölelő szép beszédben:

Milyen tisztelt közgyűlés!

Midőn hosszas szünet után ismét van alkalom a körünk melyen tisztelt tagjait melegen üdvözölhetni, tesszem azt a meghatottságnak bizonyos érzületével — hiszen az utolsó közgyűlés óta, a melyet 1902 május havában tartottunk meg, majdnem két év telt el a nélkül, hogy abban a szerencsés helyzetben lettem volna mint elnök az egyletünk iránt érdeklődő tagokat egy közös gyűlésen tisztelhetni. Annál nagyobb örömmel tapasztalom, hogy a szerény egyletünk iránti meleg érdeklődés nem lankadt el és a társadalom jóindulata rokonszerve ma sem vonja meg tőlünk hathatós támogatását, a mit a szép számban megjelent közönség is bizonyít. Fogadják tehát első sorban szíves megjelenésükért hálás köszönetemet.

Egyletünk működéséről a titkári jelentés számol be részletesen felsorolván mindazon tényezőket, a melyek az egylet gyarapítására, megőrzésére, befolyással voltak és a melyek tanúságot tesznek arról, hogy a csendes, zajlatlan, de cselekedatos működés nem maradhat eredmény nélkül. Az összhangoztatás munkája, az egyesületi erőt a kitűzött cél felé való törekvés sok nehézséget képes leküldeni s nem egy akadályt az utóból elhárítani. — Bizonyítja az hogy egyletünk anyagi helyzete, a melyet két év alatt is örvendőse haladást mutat fel, ami a választmány buzgó közreműködése folytán a társadalom önzelen támogatása által vált lehetségessé.

De fel kell itt említenem kegyelettel és hálával egy nemeslelkű hagyakozó nevét is a ki a M. D. E. E. K. 10.000 korona örökséget jutvány jeli módon is a tanügyi és azoknak munkái iránt érzett meleg érdeklődésének fényes tanujelét adta. Néhai Pál Ferenc volt képezési igazgató minden feltűnést keltő csendes munkásságával sok jót tett életben, a közből sokat küldött és fáradozott s még halála órájában sem feledkezett meg a humanitásról, a melynek tántoríthatatlan híve volt. Áldott legyen emléke!

Az erkölcsi siker sem hiányzott egyletünk fáradozásaitól. A felolvasási ciklusaink, bátran állíthatjuk, közkeveltségnek örvendek. Tapasztalhatjuk ezt azon előzékeny készség által, a melylyel minden alkalommal sikerült a választmányunk városunk legkompetensebb felolvasóit egy-egy élvezetes és tanulságos előadás megtartásához megnyerni. Ezen estélyeket a minden szempárt és jóit lelkeltető kolozsvári intelligencia tömeges megjelenésével támogatni oly szíves volt. Köszönet és hála ezen pártfogásért!

A farsangi időben rendezett táncszerepeink, a vidám ifjúság egyik vára-várt mulatságaihoz tartoznak. A rendezőség tapintatos és körültekintő munkálkodását a legszebb eredmény koronázta: a vigan keringőzők bájos serege jókedvvel és lelkesültséggel még hetekig is szívesen gondolt vissza a Dorka bálon kellemesen töltött órákra és az egylet vezetőségét együtt jövő jövő Éljent juttat mindazoknak, a kik a „felejtethetetlen” est rendezésével járó ügyes-bajos gondokat magukra vállalták.

Midőn így röviden összefoglalva egyletünk életének legfőbb mozzanatait rámutatni bátoríthatom, meg az önzetlenség és altruistikus érzelmek nemes példáirol kell e helyen említést tennem, a melyek egyletünk halját és elismerését a legnagyobb mértékben felkeltették. A Házberseglyőz Egylet — buzgó és fáradságot nem ismerő elnöke Kozma Ferenczón uró kezdeményezésére — az általa rendezett néptánc-jelmonatból jelentékeny összeget adományozott egyletünknek. De Gerándó Antonia a fenekelt szellemű igazgatóból bölcs vezetése alatt álló tanintézet növendékei már több ízben járultak 100—100 koronával az egylet gyarapításához. Ez végre a tanítónőképző ifjúsági önképzőkörre a zárónempegyesek jóvádelmét ajánlotta fel a M. D. E.-nek.

Az érdeklődés eme gazdag megnyilatkozásai erőt és bizalmat adnak az egyletnek további munkálkodásához és reményt nyújtanak arra, hogy a jövőben is anyagilag és erkölcsiileg meg-szalárulva, városunk számos egylete sorában megállja a szót és a maga helyét.

Ezen kívánsággal van szerencsém a mai közgyűlést megnyitottnak nyitvánitani. Lelkes előzések, helyeslések, taps fogadtak a pompásan összeállított megnyitót. Utána a titkári jelentés következett, melynek hibátlan pontossága, tulgondos lelkiismeretessége nem győzte eléggé dicsegni Szántó Jolán képezési tanárnő hivatott tollát és pártatlan utánjárását. A pénztári jelentést Imre Gergelyné tartotta meg. A gondnoki jelentést Szentgyörgyi Lajos helyett Turchányi Gyula olvasta fel. Majd következett a tisztviselői lemondása és az ujak megválasztása. Közfelkeltással a tagok a régi, kipróbált tisztikart választották vissza. Gyűlés végén rövid, minden pontjában remekeskerü hangverseny volt. A negyedéves képezési növendékek egy gyönyörű dalt énekeltek Stojanovics: rege a csoda szarvasról. Viendtemes Fantasiel mélyvázssal, új fiatal leányoknál szinte szokatlanul megpőlel tekni-kával hegedült Orbay Mária. Melfőtan finom zongora kísérettel szolgáltatott hozzá Csiky Anna. Művészi élvezet számba ment Csipek Ilonka zenetanárnő zongora játéka. Chopin egy Boleroját fényes bravúrral, a siker tündető tapsai mellett mutatta be. A műsört a negyedévesek kurucz dalai rekesztették be, melyeket magyar lányokhoz illő hűvél tüzelt adtak elő. Hét óra volt, mire az utolsó kuruczóta siráma elhangzott.

— **Pál István K.-Vásárhelyt.** Kézdí-Vásárhelyről írják:

Pál István apát-kanonok referens tegnap este városunkba érkezett. A minorita társházba szállt. Látogatásával megörvendezett szülőközségét Szentkatolnát, hol a község érdeműs birójának Szabó Józsefnek és áldott lelki nejeinek ötvenéves házassági jubileumán fényes segédlettel egyházi esketést végez.

— **Dr. Gőz József** budapesti polg. isk. igazgató tegnap a polgári leányiskola nagyteremben tartotta meg előadását az olvasás és irástanításról. A kitűnő pedagógus saját tapasztalatain — a természetet tanulmányozva — épített fel egy olyan módszert, mely a kised gyermekeknek az olvasás- és irástanítást vonzóvá, kedvesé és játékszerűvé teszi. Módszerét példákban bizonyította, mely módszer kedves versekkel és énekekkel van megédesítve.

Csaknem 200 tanító és tanítónő — kik között különösen a vidékről voltak igen sokan képviselve, teljes meglepéssel és örömmel vették a neves pedagógus törekvését, mely az irás-olvasástani megkönynyítését van hivatva szolgálani. E módszer már is el van terjedve s óhajjuk, hogy az eddigi sok kísérletező módszerek között ez legyen a győztes, lévén ez a legjobb, mely a gyakorlat által meg csak tökéletesedhetik.

A kitűnő pedagógus ugyane tárgyról ma délelőtt a tanító- és délután a tanítónőképző intézetben tart előadást. A tegnap este a tanügyi férfiak közül számosan — élükön Kozma Ferenc kir. tan. tanfelügyelővel — barátságos vacsorára gyűltek össze Gőz József dr. tiszteletére a New-York szálló kistermében, mely alkalommal dr. Gőz Józsefet a nevelésügyi bizottság elnöke, Krausz Sándor tanár köszöntötte fel.

— **Kántori nyugdíj.** Gr. Majláth püspök jóindulata és pártfogása alapján meg-alapították az erdélyi róm. kath. kántori nyugdíj-alapot, mely immár 150000 k. tökével rendelkezik.

— **A kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság.** XI.-ik kassza-estélyét 1904. ápr. hó 19-én (kedd) a New-York emeleti dísztermében tartja. Műsorának főbb pontjai a következők lesznek: Szaval: Étsy Emilia a nemzeti színház színművésznője. Felolva-

sás. Tartja: Pallós Albert, a kolozsvári áll. polg. leányisk. igazgatója. Köszöntő a házra a Kossuth pohárral. Tartja: Herepey Gergely ev. ref. esperes ur, az asztaltársaság alelnöke.

— **Kossuth-szobor Kolozsvárt és Aradon.** Mi Kolozsvárt csak beszélünk, de nem tesszünk. Sőt az áldozathozatalról másolka is lebeszélünk. Akadt pénzügyi tisztviselő, a ki buzdítani óhajtotta társait, hogy a tisztviselő évente járandóságunknak egy csekély 1/5—1 százalékát a szobor javára 5 éven keresztül ajánlják fel. Indokolta azzal, hogy egyesített erővelés mellett csekélyesség esik egyes emberre, a siker mégis teljesebben elérhető. Hiszen ha például a kétezer koronával javadalmazott tisztviselő négy hatost ad, nem érzi meg, de azért a csej el van érve.

Persely kitételét a március 15-iki ünnepe idején szintén eljettették. Bezzeg Aradon nem ily platói módon gyakorolják az adakozást.

Előljár Arad városa, mely 30 ezer koronával indította meg, pár év előtt a gyűjtést. Ezt több évi részletben fizeti le. Eddig lefizetett már 3750 koronát.

Több aradi testület egy-egy meghatározott összeget ajánlott fel a szobor javára, a mely összeget részletekben törlesztnek, azzal a kikötéssel, hogy ha a szobor előbb létesülne, mielőtt a felajánlott összeget befizették volna, ugy a hátralékos összeget egyszerre fizetik. Ilyen értelemben felajánlott az:

Aradvidéki tanító-egyesület	500
Kölcsy-egyesület	500
Ipartestület	1000
Jókedv-asztaltársaság	500
Hivataloszkolg egyesülete	100
Ügyvédi kamara	1000
Pinczéregyesület	100

koronát.

Ezeket az összegeket hozzáadva a már eddig gyűjtött és a város által még fizetendő összeghez, a teljes vagyon összesen kitesz 56,118 korona 69 fillért. Ez tehát az az összeg, a melylyel a szobor-alap részben tényleg rendelkezik, részben rendelkezni fog.

Vannak ezenkívül olyan egyesületek és asztaltársaságok, valamint egyesek is, kik a szobor létesítéséig egy meghatározott összeget évenként ajánlottak fel. Ilyen a Székely Otthon, mely évenként 50 koronát, a Kossuth Lajos betegsegélyző egyesület 25 koronát, az aradi kereskedők köre 25 koronát, a Kossuth-asztaltársaság évi jövedelmének 50 százalékát, a magyarvárosi asztaltársaság évi jövedelmének 25 százalékát, az Egyenlőség asztaltársaság évi jövedelmének 20 százalékát ajánlotta fel. Ezenkívül Novotny Lajos minden évben Kossuth Lajos halálának évfordulóján 5 koronát, Sófálvi György Kossuth Lajos születése fordulónapján 5 koronát, Szidor János Nagy Kálmán névnapján 5 koronát, Mihalik József évenként 5 koronát és Kmetky Lajos évenként szintén 5 koronát ajánlott fel.

Kolozsvárt a testületeken kívül a pénzintézetek kellene, hogy nagyobb összeggel hozzájáruljanak, mert országos a panasz, hogy a szedett magas kamatok, kezelési díjak dacára, elenyésző csekély összeget juttatnak kulturális, vagy hazafias célra.

— **Az E. K. E. köréből.** Az első cs. kir. szabadalmazott Duna-gőzhajózási társaság és a „Magyar folyam és tenger hajózási részvény társaság s azon E. K. E. tagok részére a kiknek arczképek igazolójuk van a folyó évre is szép kedvezményt engedélyezett t. i. II. oszt. hajójegygyel I. osztályon utazhatnak. Sajátjaúsok az, hogy a magán vállalatok sokkal több tudatával bírnak azoknak a czeleloknak a melyekért az E. K. E. évek óta küzd, mint az állam vasutak igazgatósága.

— **Pál István K.-Vásárhelyt.** Kézdí-Vásárhelyről írják:

Pál István apát-kanonok referens tegnap este városunkba érkezett. A minorita társházba szállt. Látogatásával megörvendezett szülőközségét Szentkatolnát, hol a község érdeműs birójának Szabó Józsefnek és áldott lelki nejeinek ötvenéves házassági jubileumán fényes segédlettel egyházi esketést végez.

— **Dr. Gőz József** budapesti polg. isk. igazgató tegnap a polgári leányiskola nagyteremben tartotta meg előadását az olvasás és irástanításról. A kitűnő pedagógus saját tapasztalatain — a természetet tanulmányozva — épített fel egy olyan módszert, mely a kised gyermekeknek az olvasás- és irástanítást vonzóvá, kedvesé és játékszerűvé teszi. Módszerét példákban bizonyította, mely módszer kedves versekkel és énekekkel van megédesítve.

Csaknem 200 tanító és tanítónő — kik között különösen a vidékről voltak igen sokan képviselve, teljes meglepéssel és örömmel vették a neves pedagógus törekvését, mely az irás-olvasástani megkönynyítését van hivatva szolgálani. E módszer már is el van terjedve s óhajjuk, hogy az eddigi sok kísérletező módszerek között ez legyen a győztes, lévén ez a legjobb, mely a gyakorlat által meg csak tökéletesedhetik.

A kitűnő pedagógus ugyane tárgyról ma délelőtt a tanító- és délután a tanítónőképző intézetben tart előadást. A tegnap este a tanügyi férfiak közül számosan — élükön Kozma Ferenc kir. tan. tanfelügyelővel — barátságos vacsorára gyűltek össze Gőz József dr. tiszteletére a New-York szálló kistermében, mely alkalommal dr. Gőz Józsefet a nevelésügyi bizottság elnöke, Krausz Sándor tanár köszöntötte fel.

— **Kántori nyugdíj.** Gr. Majláth püspök jóindulata és pártfogása alapján meg-alapították az erdélyi róm. kath. kántori nyugdíj-alapot, mely immár 150000 k. tökével rendelkezik.

— **A mohásoltás bemutatása Kolozsvárt.** Tegnap d. e. 9 órakor Tammer Ernő szőlőszeti felügyelő a mohásoltás mu-

tatta be Kolozsvárt az Erd. Kortészeti egyelet telepén. Sajnos, a legszélesebb körű ki-hirdetés és felhívás dacára sem jelent ott meg külvárosi gazdákban közül csak négy. A gazdák még mindig nem akarnak tovább haladni annál, a hogy apák csinálták a gazdaságot és szőlőszetet, pedig előre haladó korunkban ez egyenlő jelentőséggel a pusztulással.

Az érdekes bemutatón jelen voltak: dr. Löte József egyetemi tanár elnök, Bíró János bankigazgató, Szilágyi György, Szilágyi József, dr. Nyerges Zsigmond, Bory Tivadar, Tóth Tamás, Lászlóczy Samu, dr. Gálly Endre, Nagy Lajos kir. tanácsos, Cs. Nagy Lajos, Nagy Zoltán, dr. Jelen titkár, Jaklovsky Mihály, Kovács javító-int. igazgató, Papp gondnok, Kóncey Imre, Kuszko István törv. h. biz. tagok, Tarsoly Árpád városi főerdész stb. stb.

— **Főúri esküvő.** Szombaton adta össze Beniczky Lajos, Pestvármegye alispánja zeykfalvi Zeyk Dániel nagybirtokost Erdélyi-Antos Valériával, rétyi Antal János cs. és kir. kamarás és neje, Némethy Erzsébet leányával. A polgári esketés a házánál történt. Az egyházi esketést a Kálvin-téri református templomban egy órakor Böszörményi Jenő lelkész tartotta. Tanuk voltak: Zeyk József báró a vőlegény s Lisznyay Danó Timáré menyasszony részéről. A násznépben az örömszlőkön s az új pár testvéreim kívül jelen voltak: báró Wesselényi Ferenc nejevel, gróf aszterházy Kálmán, báró Kemény Ákos, Beliczay Ödön nejevel; mint nyoszolyóleány dabsi Halász Sarolta, Pekry Sándor, báró Bánffy Györgyné, özv. gróf Bethlen Bálintné. A templomban a nagyszámú rokonságon kívül díszes hölgyközönség volt. Jelen voltak: Mohay Sándor államtitkár nejevel, Beniczky Lajosné, leányával, Hajós József cs. kir. kamarás nejevel s leányával, Timon Ákosné leányával, Dubraviczky László, Dalmady Győzőné leányával stb. stb.

— **Testvérnyilkosságok.** Két helyről is vesszük hírt a legremsőbb bűnbűnnek, a testvér nyilkosságának. Mindkettőt Biharmegyében történt. Az egyiknek áldozata haldoklik, a másik már túl van a testvérkéz ütött sebz szenvedésén meghalt. A gyilkosok pedig az igazságszolgáltatás rabjai.

Az egyik vőres eset Berettyó-Szent-Mártonban történt, hol a berettyóújfalusi csendőrmester telefon híradása szerint Szilágyi János szőlvtás közben halálos sebet döfött Imre öccsére mellén.

A másik testvérnyilkosság Eörsden történt, a hol Madár Flóra szántás közben egy leány miatt összeveszett Vaszi nevű öccsével és egy veremvárosi cs

sül. Ez az oka, hogy darabontok, kocsisok legfőbb jónak azt tekintik, ha józan élet és takarékosság helyett dözsölésre és kihágásokra adják magukat. Ha erre nem találunk, hát lopnak. A kolozsvári éjjeli kocsikban kiöltözött kocsisokat, darabontokat igen gyakran lehet látni, a mint egy-egy asztalnál urak módjára mulatnak s verik az okkal-móddal murira megszerzett pénzt.

Nem volna-e jó, ha az egyház és társadalom, a magára hagyott cseléd népek okoskodás nevelése és irányítása érdekében tenné valamit? — Vagy bízzunk mindent kitiűnő bevált és megbízható rendőrségünkre?

— **Mit jövedelmez Kolozsvárt egy hold szőlő?** Egyik praktikus kolozsvári szőlőművelő kimutatta, hogy Kolozsvárt egy hold terület megművelése, szőlővel való beültetése, kezelése, őrzítése az első termésig kerül, mindent jó magasan felszámítva, 2000 koronába kerül.

Terem az ilyen jól megművelt talaj, közepettermés esetén, 600 métermáza piacra szállítható csemegeszőlőt. Ezt kilógrammonként 14 krral számítva, el lehet adni 840 frtért. A kezelési, kosarazási költség kerül 200 frtba. Jövedelmez tehát évente egy hold, ha leütünk 160 frtba a tökéletesítésre, törlesztésre, 500 frtot, ezer koronát. Ezért érdemes egy-egy hegyoldalt megművelni. Természetesen a munkát a legnagyobb gonddal kell megadni a szőlőnek, mert csak úgy fizet. Pammer szépen bemutatta a szőlőnél a mohás oltás minden részletét. Erről már részletesen írtunk. Most csak azt említi meg, hogy minden más oltás fölött, a kezelés egyszerűségénél fogva a mohás oltás föltötte áll. A legegyszerűbb gazda is házilag megcsinálhatja. Egy ócska láda, moha és borsónagyaságura tört faszénre van szükség. Ezt minden szegény ember előteremtheti. A mohás oltásnak azt a roppant nagy előnye, hogy ebből 30—40 százalék biztosan megfogamzik, míg a régi oltási mód szerint százból csak nyolcz fogamzik meg. A kezelés nagyon egyszerű. A jelenlevők egy pár perc alatt eltanulták. Tordán a cigányok is csinálják ez új oltási műveletet. Az érdeklődők köszönettel adóztak a bemutatást Pammer felügyelőnek.

— **Tanárok gyűlése.** A középiskolai tanár egyesület kolozsvári köre f. hó 16-án a kath. főgymnasiumban dr. Márki Sándor elnöke alatt tartotta meg hatodik felolvasó ülést, a melyen a kör kolozsvári tagjain és vendégeken kívül Deésről dr. Kálmán János, dr. Körösy György, Cs. László Ottó és Morvay László főgymn. tanárok voltak jelen.

Az ülés megnyitása és a jegyzőkönyv hitelesítése után a titkár előterjesztette a folyó ügyeket s többek között új tagokul bejelentette Grabovicsky Leó és Horváth Gyula szamosújvári főgymnasiumi, valamint Förstner Tivadar kolozsvári és főmipari szakiskolai tanárokat. A kör a belépést örömmel vette tudomásul.

Ezután Cs. László Ottó főgymn. tanár tartotta meg „Eszerevázok az utasítás VI. fejezetéhez” című, a történelem tanítására vonatkozó felolvasását.

Felolvasó a népek fejlődését, az államok alakulását, ezek egymásra való hatását, a nemzetek keletkezését fejtegette értekezésében a régi és az új tantervet hasonlítva össze s azon eredményre jut, hogy az új tanterv, szakítva a réginek inkább a kozmopolitizmus felé hajló tanításával, a történelem tanításánál az egyéniségre, a nemzetiségre törekszik s bár ő nem tartja meg az ez irányú haladást kielégítőnek, mégis örömmel emlékezik meg a változásról, a mely lehetővé teszi a teljesen nemzetes irányú tanítást.

Elnök a kör nevében köszönetet mondva a felolvasónak, dr. Erdélyi Károly igazgatónak, mint szíves házigazdának, az ülést bezárta.

— **Kolozsvárt a pezsgő megadóz-tatása.** Javaslát fekszik Kolozsvár város törvényhatóságának asztalán, a mely a pezsgő megadóztatását követeli és a kerékpárról az adó leírását kéri. Helyesnek tartjuk a pezsgő megadóztatását, mert egyes éjjeli mulató helyiségek tulajdonosai hallatlan becsapásokat visznek véghez a pezsgővel. A 2 frtos magyar pezsgőt adják 6 frtért. A 3 frtos francia pezsgőt 12 frtért. Budapestén egyes gyárakban a következő receptje szerint készült kávé házaik számára a francia pezsgő.

Vásárolj össze sok ócska pezsgős palackot darabját 2—3 krajczárral. Vég pinzében gyártott 1 osztályú mü bort nagyban vételnél hecoliterjét 12 frtál, végy sirupot, szénasavat, spiritust, kapszulát és drót. Szakértő vegyészettel ebből pár óra alatt elő állítható a legfinomabb francia pezsgő.

Költségek száza buteliánál:

üveg	2 frt. 50 kr.
mübor 70 liter	7 " 20 "
spiritus üvegenként 2 deczi	16 " "
sirup	2 " "
szénasav	20 " "
kapsula, vignetta, drót	1 " 60 "
előállítás és csomagolás	5 " "
Együtt	24 " 50 "

Kerül tehát egy 7 decziliteres üveg valódi francia pezsgő 34 krra.

Gyári eladási ára 2 frt 50 kr. Száz üveget meghaladó vételnél kedvezmény. Gyári nyereség 100 buteliánál 214 frt 50 kr. Az éjjeli mulatóhely tulajdonosa az esetben, ha jókedvű társaság rendel, eladhatja buteliánként 5 forintjával, ha berugott kompánia fogyasztja, az esetben az ára buteliánként tizenkét forint. Ebből fizethet minden üveg után városi adóba 1 koronát. Megjegyezzük,

hogy az ily francia pezsgőkkel szolid és előkelő vendéglősök nem csapják be a közönséget. Ilyen csak az éjjeli mulatókban kapható.

— **Százezer selymentenyésztő.** Szegzárdi hír szerint ebben az évben százezer családdal fordult a szegzárdi selymentenyésztő felügyelőséghez, bejelentvén, hogy selyemhernyót fog tenyészteni és patét kéri. A tenyésztők 2604 községben laknak. Ujabban Debreczenben, Kiskámodon és Pölösken is (Zala) tenyésztenek. Remélhetőleg a tavalyi 1.342.000 guboményság emelkedni fog. A tolnai, pancsovai, ujvidéki, győri, komáromi fonókban összesen 1676 munkánót alkalmaznak, ezeknek év keresete 460.000 korona. Tallian Béla földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a lugosi és mohási selyemfontot még ebben az évben fölláttatja. A selyem tenyésztés 1880-tól máig ötvenhat millió koronát jutottat a népnek, éppen abban az időben, mikor a földmives embernek másból alig van keresete.

— **Sodronykötél-pálya.** Érdekes látnivalóval szaporodik a közel jövőben a Máv. nagyváradi-kolozsvári vonala, ugyanis a nagyobb részben francia tőkével dolgozó „Egeresi közszénbánya részvénytársaság” (régiben „Compagnie des mines de Transylvanie”) sodronykötélpályát épített. Már most is érdekes látvány a Egeresi állomásnak a nyil-egyes irányban felállított oszlopok sora. Közel 3 km. hosszúságban egyenesen halad föl Egeres határában Körtyélyes telep. Itt 150° szög alatt törik a vonal és halad hegyenvölgyön át a közszénbányákig. Egeres állomásmáról csak a szögálmóság lehet látni, pedig talán még érdekesebb a közszénbányatelep. Szántóföldeket s erdőt lát mindenütt a szem, csak messze lenn, a völgy kanyarulatánál látszik egy néhány szabálytalan földhányás. Kormot, füstöt, feketeséget s közszénzapot vár az ember s földtelephez illő tiszta levegőt talál.

Azoknál a földhányásoknál vannak a tárnák. A vízszintes kihívású s csekély észak-déli dőlésű rétegekben szorgalmasan folyik az előrehajtás munkája. Jelenleg kitűnő minőségű kék palában haladnak. Remélhető, hogy iparosaink e jó minőségű, bőven termelt kék palát nem hagyják értékesítetlenül heverni.

Fáradtságos a közszéntermelés a majdnem vízszintes fekvésű rétegekben, de mi a fáradtság a bányászok? A föld gyomrában a piszolg bányaműcsnél, a szabad ég alatt, mindennél ez a reményteljes köszöntés fogad: „Szerencse fel.”

Holnap 19-én lesz a sodronykötélpálya közigazgatási bejárása s most már remélhető, hogy a torgalomnak való átadás nem fog soká késni.

— **A husz éven felüliek Budapesten.** A választójog kiterjesztése érdekében a miniszterelnök tudvalevőleg összeírta az husz évesnél idősebb férfiakat. A fővárosban már befejezték az összeírást s kiderült, hogy Budapesten 189.599 husz évesnél idősebb férfi van. Még pedig az első kerületben 11.480, a másodikban 8994, a harmadikban 9434, a negyedikben 6703, az ötödikben 14.924, a hatodikban 37.197, a hetedikben 43.380, a nyolcadikban 18.903, a kilencedikben 18.216, a tizedik kerületben 7744, a dunai hajókon pedig 624 férfit olvastak össze.

— **Eke kirándulásai.** 2. Marosujvár.

Indul reggel 6 óra 11 perccel a gyorsvonattal. Erkező Marosujvárra 7 ó. 52 p.

Bevonulás gyalog (különbben kocsis is kapható). Villásreggeli a kinostári vendéglőben. A sóbányák megtekintése fűrészes sószögűfűrészt. Délután a felső újvári Teleki kastély megtekintése este vacsora. Visszaútnál 8 óra 50 perccel, érkezés Kolozsvárra 10 óra 50 perccel. Bizalmi férfiú dr. Bikfalvi Károly főorvos.

3. Révi szoros. Indulás hajnali 3 óra 18 perccel az 515 sz. személyvonattal. Erkező Vaksankolysra 6 óra 11 perccel. Villás reggeli Schütz Mártonnak a falu szélén levő vendéglőjében. Gyalogséta a Misid-völgyben a felső-bánlakai barlangokhoz. Bíró Lajos cseppkőbarlang. Erkezés fél 11-kor. Idéig lóháton is lehet jönni. Innen föl a Runk-tető csúcsára, onnan át kell menni a révi szikla szoroshoz. Bejárni a szikla szoros turistá útját és barlangjait. Erkezés Rév állomásra d. u. 5 órakor. Személyvonattal visszautazás Kolozsvárra 8 óra 37 perccel. Csakis jó gyaloglónak ajánlhatók. Gyengébb turistáknak a Misid-völgyi barlangokat ki kell hagyniok és Vaksankolysról egyenesen a révi szorosba kell menniök, mert különben a vonatról könnyen leeshetnek. Bizalmi férfiú; Handl Károly pályafelügyelő és Hollósy Gyula körjegyző Réven.

4. Bánffy-Hunyad Székely jó vizesés. Indulás hajnalban 3 óra, 18 perccel a személy vonattal. Erkezés B.-Hunyadra 4 óra 52 perccel. Tovább utazás előre megrendelt kocsival Rettyiczle. Kocsiból 10—12 koronára Erkezés 9 órakor Rettyiczle. Tovább utazás gyalog a vizesés völgyébe. 10 órakor villásreggeli a magunkkal vitt élelemből a kiskies-vésű Szatancsuj tanyánál. Jól gyalogló turisták innen balra a színnel jelzett turista uton gyönyörű kilátást élvezhetnek a természetet alkotó felső menedékháztól, honnan 12 órára leereszkedhetnek az impozáns vizeséshez. Délebed az E. K. E. menedékházának tornácán, 2 órakor, visszaindulás a szikla szoroson át Rettyiczle községbe a honnan a rák várakozó kocsival visszautazunk B.-Hunyadra, a hol este 7 óra 23 perccel felülve a személyvonatra Kolozsvárra érkezünk este 8 óra 39 perccel. Bizalmi férfiú B.-Hunyadon. Corus Gyula takerékpártári főkönyvvizsgáló és Meregyón Sikó Kanut körjegyző.

5. Dezsővár. Indulás reggel 5 órakor kocsin. Erkezés 8 órakor Solyomkör. Megtekintendők a Bagolyvár és a kupalaku halmok. Tovább utazás Almásra a Dezsővár

romjaihoz. Almáson ebéd. A kocsik hazatérnek. Gyalog tovább utazás. B.-Hunyadra, hol 9 óra 8 perccel a gyorsvonatra kell ülni, hogy 10 óra 8 perccel este Kolozsvárra érkezessünk.

6. Hídegszamosvölgye-Rekető. Indulás kocsival, jó lovakkal reggel 5 órakor. Erkezés 8 óra 30 perccel Reketőra. Villás reggeli az E. K. E. turista szállójában. Gyalog bejárando Dumitrásza sziklaszoros. Bizalmi férfiú Kántor József körjegyző Reketőn. Reketőről fel lehet menni, ha a Dumitrászt kihagyjuk a magurai villa telepéhez is, de így a kirándulás egy kissé fárasztó. Reketőig az ut kerékpárral is járható.

7. Királyhágó. Korai vonattal 2 és fél óra alatt. Bucsá állomásra érhetünk és onnan 1 és fél óra alatt a Királyhágó tetőre. Villásreggeli a tarisnyából. Az utban az utbiztos házánál vagy esetleg a vasuti állomásnál felvilágosítást nyerhetünk.

8. Kolozs-fürdő. A legelső vonattal kényelmesen meglátogatható és a kolozskari vasuti állomástól fél órányira fekszik, mely ut gyalog is megtehető. Fürdőidény alatt a pályaudvaron olcsó kocsik fogadhatók. Egy ülés 1 kor. Bizalmi férfiú: Münstermann Ede kolozsi polgármester.

9. Jegenye-fürdő. Vasuton 1 óra. A nyári időszak alatt társaskocsi-közeledés a fürdő telepig.

10. Gétzy-vár. Kocsia. Szászfenés—Szász-lóna—Magyarfenés—Szentlászló (E. K. E. turista szálló) 3 óra alatt Magyarlétára érünk. Innen a Gétzy-vár gyalog háromnegyed óra alatt elérhető. A falu szimnyag, bárki felvilágosítást ad.

— **A színészno kosztümje.** Magdeburgból jelentik: Hensche Johanna a magdeburgi színház operettidívája beépülte Lauterbachot, a „Magdeburger Neueste Nachrichten” szerkesztőjét. Lauterbach ugyanis a „Florodora” című operett előadásáról írott kritikájában Hensche kisasszonyról a többi között azt írta:

„A művészno játéka nagyjában és egészben megfelelő lett volna: támogatva a művészno pompás természete és a kosztüm némi nyomai által . . .”

„A kosztüm némi nyomai”-ért panaszolta be a kisasszony a szerkesztőt, a bíróság azonban fölmentette, mert míg egyrészt a kritikának bírálatában joga van kiterjeszkedni a színészno ruhájára is, másrészt a tanuvalmásokból kiderült, hogy a kisasszonyon a „Florodora” előadásán oly kevés ruha volt, hogy tisztességes nyárspolgárok megbotránkoztak rajta.

A „Florodora” című operett egvébként színe került Budapestén is, de a budapesti Hincse kisasszony ruháján nem botránkozt meg senki.

— **Rémuralom Szerbiában.** A szerb kormány hivatalos sajtóirodója tegnapi keletel özafolatot küldött szét a szérlóssa minden irányába, hogy teljesen légből kapott a külföldi lapoknak ama híre, hogy összeesküvést fedeztek fel a királygyilkos tisztek ellen és abban három helyőrség tisztkára van kompromittálva. Pedig ezek a hírek igazak. Több helyőrségben napirenden vannak az összeesküzések a tisztikarban az egykori összeesküvők és az ellen-összeesküvők között. Tucatban a június összeesküvésben részes tisztek felberek egy altiszt, hogy gyilkoljon meg az ellenösszeesküvőköt szit két tisztest, akiknek egyike Belimarkovics tábornok öccse. A két tisztnak tudomására jutott az életükre törő terv és Belgrádba jött, ahol meglette a fejleletét. Mihelyt ennek híre terjedt, a kormány sietett megőzölni, pedig az összeesküvésről mindenki tud Belgrádban.

Gyászrovat.

Herczeg Albert, a „Herczegovina” nyári vendégül hely tulajdonosa, tegnap reggel meghalt. Igen sokan ismerték Herczeget, a kik nyáron át felkeresték a szép fekvésű Herczegovinát, a hol az utóbbi időben maga Herczeg, a tulajdonos vezette, az üzletet. De ezenkívül kiterjedt fakeskedést is folytatott és vegyeskereskedése volt a malom-utcai saját házában. Derék munkás és szorgalmas férfiú volt életében, a ki megfeszített erővel dolgozott, családjáért, a kikre most a családól elhunytával, mely és szomorú gyász borult. Ezelőtt mintegy 12 nappal a nyakán pokolvár támadt, a melyről kezdetben nem sejtették, hogy veszélyes volna Szombaton megis operálták a Károlina kórház klinikáján, de már késő volt. A rossz indulatú daganatból vérmérgezés származott, a mi kioltatta becsületet, munkás életét. — Temetése holnap lesz a Károlina-kórház halottas kápolnájából. Pihenjen csendesen.

A helyi állami tanítónőképzőzet nagy csapás érte. A tanári kar elvesztette egyik régi kitűnő munkás tagját, *Felméri Albert*-t. — Hosszu időn át szolgált páratlan lelkiismeretességgel a kiváló intézetet, a milyen előzékeny, vidám, uriember volt a társas életben, ép annyira rajongtak érte kedves, szolgálatkésző modoráért a tanítványai. Holnap lesz a temetése. A díszes temetésen az intézet tanári kara és a növendékek teljes számban jelennek meg. A család szomorú jelentése így hangzik: székkelyudvarhelyi *Felméri Albert* kir. tanítónőképzőzet rendes tanár, az ipari szakiskola tanára, a ref. egyház presbitere stb. életének 49-ik évében, e hó 17-én reggel 5 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése Petőfitecra 12. sz. lakásáról f. hó 19-én d. u. 4

órákor lesz az ev. ref. egyház szertartása szerint. Áldott legyen emléke!

Kondray Gerőné sz. Amirász Róza M.-Bádon meghalt.

Szerkesztőségi üzenet.

O. G. (M.-Vásárhely) A kértett ügyben az információ annak a meleg viszonyának a kapcsán maradt el, a mi a család és a címzett között most fennáll. Olyan őszinte és mélyen gyökerező, hogy egyenesen kizárta a családi titkoknak publikálását. Ennek a respektálásában találkozunk. Nemde? Őszinte, baráti üdvözlét.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósításai és sürgönylevelei.

A visszautasított strohman.

Budapest, ápr. 18.

Régi szokása a tulzó román sajtónak, hogy valahányszor egy-egy állam-ellenes izgató cikik miatt felelőségre vonják, rendszerint a nyomda egyik szedőjét jelentik be szerzőül, míg a valódi tettesek büntetlenek maradtak. Hosszu ideig bevált e rendszer, most azonban a nagyváradi törvényszék tulaját a ravasz fondorkodásukon. Az aradi „Tribuna” ellen ugyanis a magyar állam egysége ellen izgató három cikike miatt indította meg az államügyész az eljárást, mire a szerkesztőség régi szokása szerint a nyomdában alkalmazott egyik szedőt nevezte meg, mint a cikikek szerzőjét. A nagyváradi törvényszék, mint sajtó bíróság nem látta azonban beigazoltnak, hogy a megnevezett egyén írta volna a cikikeket és ennek folytán a lap felelős szerkesztőjét Russu Sirint helyezte vád alá.

E miatt a lap dul, ful dühében és elkeseredett támadásokat intéz a magyar jogszolgáltatás ellen, a miért ez az egyszer nem akart felülni a tulzó meg szokott és eddig majdnem mindig bevált praktikájának.

Megtámadott képviselő.

Budapest, ápr. 18.

Dr. Szombathy György orsz. képviselő, a parlament ez általánosán tisztelt és rokonszenves tagja, mint jelentetik, a napokban tartotta meg beszámoló beszédét, melyben legnagyobbbrászt oláhokból álló butyini választóit óva figyelmeztette, hogy ovakodjanak az aradi tulzó tanácsától és befolyásától. E miatt az aradi „Tribuna” heves támadásokkal illeti a képviselőt és felhívást intéz a jószáshelyi kerület román papjaihoz és tanítóhoz, melyben kötelességükre teszi, hogy kövessenek el mindent, hogy a jövő választásoknál buktassák ki a képviselőt, ki a magyarok eszköze, mert román ember léte a parlamentben oly párthoz tartozik, mely ellensége a román népnek. A választók tudvalevőleg egyhangulag bizalmat szavaztak Szombathynak, a „Tribuna” kifakadásai tehát nem igen fognak neki ártani.

Tisza Bécsben.

Bécs, ápr. 18.

Ő felsége tegnap délelőtt külön kihallgatáson fogadta Burján báró közös pénzügyminisztert és Tisza gróf miniszterelnököt.

Az olasz bor ellen.

Szegzárd, ápr. 18.

Szegzárd és vidéke bortermelői és borkereskedői tegnap délelőtt népgyűlést tartottak az olasz bor beözönlése és a borvámle-szállítása ellen. A népgyűlésen, a melyen Boda Vilmos orsz. képviselő elnököl, vagy 6000 ember vett részt, Boda képviselő a következő határozati javaslatot terjesztette elő, a melyet egyhangulag elfogadtak: A Szegzárdon 1904. április 17-én egybegyűlt több ezer főből álló bortermelőkből és borkereskedőkből alakult népgyűlés ünnepiesen felemeli tiltakozó szavát az olasz borra vonatkozólag az általános vámtarifában foglalt 60 koronára rugó behozatali vám leszállításra, valamint bizonyos meghatározott mennyiségnek kedvezményes vám melletti beboosítása ellen s egyuttal elrendeli, hogy ezen népgyűlési határozat kiűldöttség által a magy. kir. kormány tudomására hozassék, valamint a határozat kézbesítésével felkéri a vármegyei orsz. képviselőket, hogy a behozatali vám leszállítása vagy kedvezményes vám megállapítása ellen állást foglalni sziveskedjenek.

Az orosz-japán háború.

London, ápr. 18.

Togó, a japáni hajóhadak parancsnoka jelenti: Port-Arthur nyolczadik támadásá-

nál sikerült az aknákat a kikötő előtt lerakni. Folyó hó 18-án napkeletkor észrevettük az orosz torpedó üldözöt és 10 percnyi csata után tönkre tettük.

Nem maradt idő a legénység megmentésére, mert a „Bajan” közeledett s így a mentési munkálatokkal felkellett hagynunk.

Ekkor megtámadtuk a másik torpedót is, de ennek sikerült elmenekülnie.

A harmadik hajórajunk reggel nyolczkor a kikötő előtt volt, mire az oroszok tüzelni kezdtek. Erre a japán hajóraj lassan és szándékosan visszavonult, mire az ellenség követte. A japánok így az oroszok hajóhadát 15 mértföldnyire csalták le déli irányban. Ebben a pillanatban megjelent az első japán hajóhad, melyet a harmadik hajóraj, dróttalan táviraton értesített. Ekkor aztán a japánok támadólag léptek fel.

Az oroszok csakhamar megszaldtak a kikötő felé és ekkor történt, hogy a kikötő előtt elhelyezett japán aknákat egyikbe ütközött a Petropavlovsk nagy páncélos csatahajó, a mely gyorsan a tengerbe sülyedt.

Ezután a japán hajóhad sértetlenül visszavonult.

Páris, ápr. 13.

A Petit Parisien azt hiszi, hogy az ideérkezett Frederichs báró orosz udvarmesterek megbízása van hadiszerek vásárlására. Delcassé külügyminiszter valószínűleg holnap fogadja báró Frederichset.

Szentpétervár, ápr. 15.

Az orosz távirati ügynökség teljesen kohloltaknak tekinti azokat a híreket, a melyek szerint ismét kár érte az orosz páncélos hajókat. Ugyancsak tévesnek mondja azt a jelentést, hogy megszakadt a közlekedés Port-Arthur és Inkau között, mert egy vasuti hidat légbe röpítették

London, ápr. 18.

Soulból jelentik: Február 16-án 300 kozák megszállotta Szong-Csongot. Ezt az elő-örst hírt szerint 500 orosz követi.

Szt.-Pétervár, ápr. 18.

Egy portarthuri távirat szerint a 12-iki ostrom alkalmával egy japán cirkáló a saját torpedójába ütközött és elpusztult.

London, ápr. 18.

A japán tengerészeti miniszter táviratilag üdvözölte Togot, ki az orosz hajóhadat erősen megverte.

Országgyűlés.

Budapest, ápr. 18.

A képviselőház mai ülésén folytaták a vármegyei tisztviselők fizetéséről szóló törvényjavaslatot. — Haydin Imre Szederkényi Nándor, Bathányi Tivadar gróf, Nessi Pál szólaltak fel. Elfogadják a javaslatot, de egyszerű mind sürgetik az állami tisztviselők végleges fizetésrendezését is.

Öngyilkos uriaszony.

N.-Beckerek, ápr. 18.

Horváth Zoltán törökbecsei főszolgabíró felesége, Csűrös József módosi ügyvéd leánya, tegnap Módosra utazott szülőihez, a hol egy szobában meglötte magát.

A kiadóhivatal üzenete.

◇

Egy teljesen megbízható ügynök hírdetése felvételre kerestetik.

Értekezhetni az „Ellenzék” kiadóhivatalában.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHALY.

NYILTTÉR).

◆

Nyilatkozat.

Alólírott kijelentem, miszerint azon elterjedt hír, hogy Konráth Sándor gör. k. tanító ur üzletében több csomag dohányt jogtalanul elcsajátított volna, valóban s nem egyéb, mint rosszakaratu emberek aljas rágalmozása.

Kolozsvár, 1904. ápr. 18.

347. 1—1.

Salamon Dávid.

*) E rovat alatti közleményekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Réli Sándor,

Kész ruha kész férfi szabó üzlete
örök város háza alatt.

Reclam

898 181—150

Nagy választék

Olesó árak!

Mátyás király-tér 1. szám.

férfi öltönyök mérték szerint elkészítve.

Honi szövetekekből 50 korona.

130-1904. vhtó.

1-1 344

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. bíróságnak 1903. évi Sp. III. 803/3 számú végzése következtében Simon György ügyvéd által képviselt Glöck Dávid javára Pap Alexie s társai ellen 200 K. — fill. s jár. erejéig 1904. évi március hó 4-én fogantatott végrehajtás útján lefoglalt és 920 kor. f-re becsült következő ingóságok, u. m. Pap Alexiél Totházán: 2 tulok, 1 tehén, Csulya Kosztántinnál Botházán: 2 tulok, 2 tehén és Ruzs Vasziánál Mócsón: 1 tehén nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a mócsi kir. bíróságról 1904. évi V. 43/2 számú végzése folytán 200 kor. — fill. tökéletesen ennek 1903. évi november hó 3-ik napjától járó 8 százaléka kamata, egyharmadszázalék váltódíj és eddig összesen 86 K. 30 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig Pap Alexiél Totházán 1904. évi április hó 19-én d. e. 11 órakor Csulya Kosztántinnál Botházán ugyanazon nap d. u. 2 órakor és Ruzs Vasziánál Mócsón leendő eszközölésére 1904. április 19. napjának d. u. 4 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-i értelmében készpénzfizetés mellett a legutóbbi ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mócs, 1904. évi április hó 2-ik napján.

Fere-ozl György,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 406—1904. vhtó.

1-1 345

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. bíróságnak 1901. évi Sp. III. 765/20 számú végzése következtében Akonoz Rezső javára Máyer Géza és neje ellen 449 kor. 43 f. s jár. erejéig 1904. évi márc. hó 5-én fogantatott végrehajtás útján lefoglalt és 2704 kor. 80 f-re becsült következő ingóságok, u. m. butorok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a fennírt kir. bíróságról 1904. évi VI. 396/2 számú végzése folytán 449 kor. 43 fill. tökéletesen és ennek 1900. évi december hó 1 napjától járó 5 százaléka kamata, váltódíj és eddig összesen 154 kor. 06 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt, Jókai-utczában 4 szám alatt alperesek lakásán leendő eszközölésére 1904. április hó 25-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legutóbbi ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1904. évi április hó 9. napján.

Pap Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Részvett kiállításon kitüntetve szép és jó munkáért.

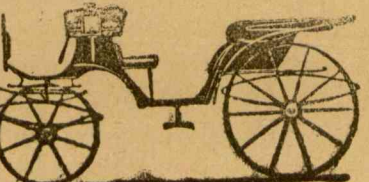
Udvari és Társa kocsigyártó cég

legnagyobb készletet tart **új kocsikból**, valamint elvállal e szakmába vágó javításokat, kocsik lakozást, beléltetést kívánat szerint. **Kívánatra árjegyzéket küld.**

Használt

Kocsit

beoszerel

Mogrendeléseket készséggel teljesít. Vidéki írásbeli megkeresésekre azonnal választ. A nagyérd. közönség eddig irántunk tanúsított nagybecsű partfogását jövőre kérve, mely tisztelettel **Udvari és Társa** Kolozsvár, Radák-utca (Zöldfa-vendéglő mellett).

9 134—*

KOLOZSVARI

Takarékpénztár és Hitelbank

RESZVENYTARSASAG.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkéje 204.144 korona 89 fillér.

Betétek könyvesekékre, pénztárjegyekre és folyószámlákra K. 9.011.613-20

Irodák: 512 42—*

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvesekékre vagy folyószámlákra és azokat **felmondás** nélkül fizeti vissza.

Rövid, vagy hosszabb lejáratu, közönséges, vagy **törlesztéses** kölcsönöket nyújt

ház és földbirtokra,

10-től és 50 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és törlesztési hányad mellett s azokat **készpénzben fizeti ki.**

Régibb és magasabb kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett **konvertál**, s mindennemű ilyen ügyletet a leggyorsabban **bonyolít le.**

Leszámitól magán-, vagy üzleti váltókat a legmérsékeltebb kamatláb alkalmazása mellett.

Vásárol és elad, valamint előlegeket nyújt **zálogkölcsön**, vagy **folyószámla** alakjában **értékpapirokra** és ilyenek vételét, vagy eladását legelőnyösebben **közvetíti.**

Bevált értékpapir-szelvényeket és **sorsolt értékeket.**

Pénzelőlegeket nyújt a Máv. kolozsvári állomásának közvetlen szomszédságában fekvő s szakszerűen kezelt **központjára** betárolt **gazdasági terményekre**, igen előnyös feltételek mellett.

Kölcsön-zsákokat nagy mennyiségben és mérsékelt használati díj mellett bocsát a gazda-közönség rendelkezésére.

Kézi zálogosztályában (Király-utca 3. sz. a.) pénzelőlegeket ad **arany- és ezüsttárgyakra**, valamint bármennyű **ingóságokra** a törvény által megszabott kamat mellett

Egy kedvező nagy bevásárlás folytán

229 14 képes vagyok

a legújabb férfi-ruha szöveteket, kész férfi ruhákat lehető legjutányosabban áruba bocsájtani.

Deutsch József

férfi-, fiu- és gyermekruha áruháza, Kolozsvár, Mátyás király-tér 30.

235 3—8

Nagyobb tagosított birtok kerestetik

1905. év tavaszára huzamosabb időre — haszonbérbe.

Megkeresések intézendők:

Lázár Károly

nagybérő — Vajda-Kamarás,

u. p. Mocs címre.

Kertkedvelők figyelmébe!

Ajánlom a beállott tavaszi idényre kitérő, szép, kipróbált, jó fajú és és dusan virágzó, **magastörzsű rózsáimat** az alanti olesó árban.

Választásom szerinti fajok és magasságban

6 darab.....	4 kor. 80 fill.	25 darab.....	18 korona
10 „.....	7 „ 40 „	50 „.....	34 „
12 „.....	9 „ 60 „	100 „.....	60 „

Megrendelések a legalkalmasabb esetben eszközöltetnek, csomagolásért csak saját kiadásomat számítom.

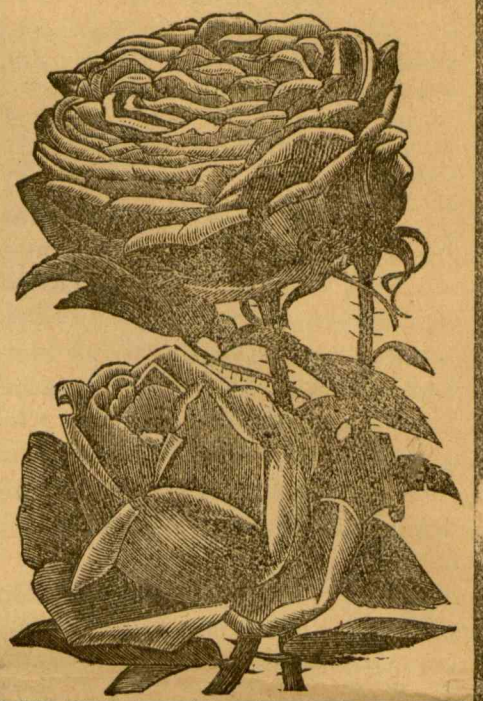
Szolgálatkészséggel:

Schultz Rezső — műkertész —

KOLOZSVÁRT.

Névjegyzéket s kezelési utasítást kívánatra bérmentve.

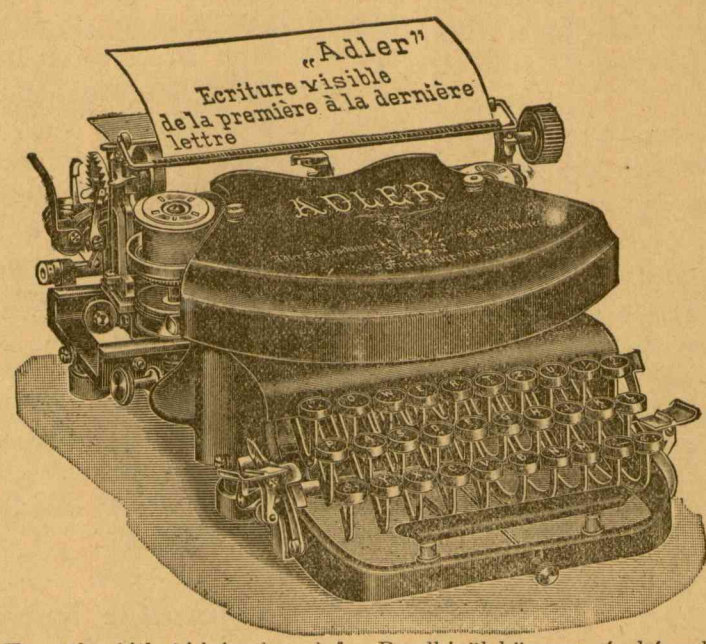
333 4—20

Adler írógép

13—16

elsőrangú gyártmány!

Közvetlen látható írással az első betűtől az utolsóig! Legnagyobb munkaképesség! Legelőnyösebb ártítozó! Legtökéletesebb szerkezet!

Sok 1000 darab már használatban!

Betűrendszere: magyar, általános, tiszta német, angol általános, tiszta angol, francia, svéd, dán, osztrák általános, lengyel-német, lengyel-francia, cseh, horvát, spanyol, portugál, olasz, görög, román, rutén és chiliai. **Írássok:** Antiqua, block, akta, díltő- és gyöngyírás. **Külön gépek:** Az összes betűk egy fogással kicsérélhetők. Könnyen kicsérélhető hengerek. Külön széles kocsik nagy papírforma részére. Tabulatur.

Sok legmagasabb kitüntetés, állami érmék sat. Kívánatra referenciák, — árjegyzék és az eredeti gép bemutatása.

Erdélyrészi vezérképviselő

Strasser Izidor

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-utca 22 szám.

o o o Képviselek az egész Erdélyben keresztetnek. o o o

GANZ és TSA

vasöntő és gépgyár részv.-társulat

Leobersdorf. BUDAPEST. Ratibor.

Városi iroda: 160 19—x

Budapest, IV., Ferenciek-tere 2.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezések.

Elektromos nagy vasutak, városi, bányai s iparvasutak.

Áramszámlálók, ivlámpák, mérőkészülékek. — Vas-, acél- és érc-öntvények.

Kéregöntésű vasuti kerekek és keresztelések. o

Hengerszékek és malom- o o o berendezések. o o o

Aprító gépek, turbinák, papír és cellulózgyártására o o szolgáló gépek. o o

Vasuti kocsik és vasuti alkatrészek, forgó korongok, tolópadok és kitérők. Daruk.

Transzmissziók

Gőz-, petroleum- és elektromos forgó ekék. (Mechwart szabad.) Petroleum és benzinnmotorok és locomobilok (Bánki szabad.) Bánki benzinnmotorokat raktáron tartunk Dénes és Sugár cégénél VI., Podmaniczky-u. 2. M. sz. 151.

Zsirai Mór

fehérmű és kelengye áruháza.

1212 45—x

kát, fehér és színes asztalnélműeket, damast és frofir törülközőket, valódi szintartó Zephirek és Cretonokat.

Selyem, szövet, batist blousokat és aiso szoknyákat,

női és férfi batist zsebkendőket, minden elfogadható árban kiárusítom. A szükséglet fedezésére kérem a n. é. közönséget ezen kedvező alkalmat felhasználni. Tisztelettel

Végkiárusítás! Végkiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy kész fehérmű és vászon üzletemet a lehető legrövidebb idő alatt — **feloszlatom.** Raktáromon levő elismert legjobb minőségű áruk, **kész női és férfi fehérműeket, Rumburgi, Irlandi, Creás és gyapott vásznakat, frófir törülközőket,** valódi szintartó **Zephirek és Cretonokat.**

Végkiárusítás! Végkiárusítás!

ZSIRAI MÓR Mátyás király-tér 26. szám.

Egy magyar ajku

szakképzett fiatal ember, ki németül is beszél alábbi czégnél mint segéd felvétetik. Arczkép az ajánlathoz melléklendő. **Lebküchner Károly** divatáru kereskedés, Beszterczén. 346

EGYEDÜLI KÉZIMUNKA, o ELŐNYOMDA,

mely súlyt fektet a művészi kivitelre, valamint rajzok **átlyomkaszását** vagy **előnyomtatását** elvállalja. o o o

Nagy választék **Viktoria-géphez.** Tűfestés és más **hímzésekhez** való mintákból. Azonkívül Kézimunka szövetek, Lenvásznak. Hímzőselymek, Fényfonalak és **Függöny-czérnák** — dus választékban. 127 17—60

ÁKONTZ SÁNDOR

Erdélyrészi legregibb (Alapítatott 1890.)

Kézimunka, Kötött és Rövidáru Raktárában

Kolozsvár, Mátyás király-tér Városház sor.

Rózsa Rózsa

2 éves kifejtett erős koronás hibátlan legszebb fajú **20 drb. bokorrózsát 15 kor., 10 drb. magastörzsöt 15 kor., 10 drb. félmagas törzsöt 11-50 kor., 10 drb. egy éves magastörzsöt 10 koronáért** szállít bárhová bérmentve utánvétellel. Képes 400 rózsafajokat tartalmazó katalógust kívánatra díjtalanul. 274 7—10

Kraus Tamás rózsaiskola Feketealom.

A régi rómaiak egyszerű tógában jelentek meg!

Egy modern uri ember megjelenési — kellékeit pedig beszerezheti

Bittó Rezső uridivat kereskedésében,

ahol most érkeztek meg a legszebb tavaszi ujdonságok.

Magyar Királyi államvasutak szállító hivatala.

Kereskedelmi és iparkamara tudósító irodája. 7 67—x

M. kir. fővármihatal vámügynöksége.

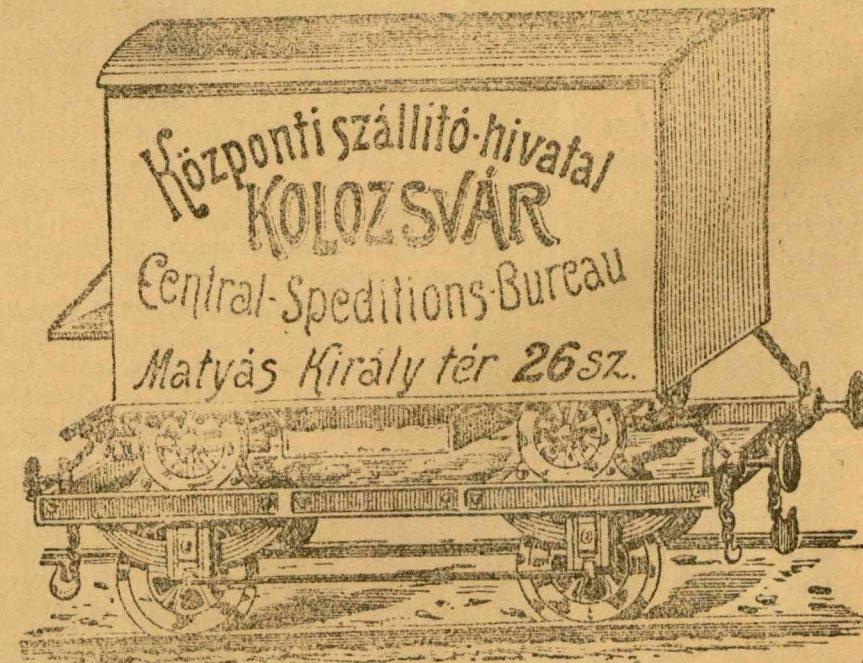
Magy. kiviteli és csomag száll. r-t. képviselősege.

C. H. Hirsch express-forgalmi, képviselősege.

Gyűjtő kocsik forgalom Budapestről és Bécsből.

Nemzetközi butorkocsi forgalom részes tagja.

Költöztetéseket a legjutányosabb árban felelősség melle

Költöztetés butor-szállító kocsikkal és ruganyos társzekerekkel.

Zongora és kassza szállítás és felállítás. Terjedelmes, tömeg és építő anyagok fuvarozása.

Butor-csomagolás és beraktározás.

Bizományi és előlegezési üzlet.

Hitel tudósítás. Erdőtermékek adás vesnek közvetítése.

alunk el.